

Els joves i la política

Matar la transició

Es rebel·len contra els seus pares polítics, s'afirmen com a generació, i no tenen cap complex a l'hora de dir que els grans ho podien haver fet millor. Al mateix temps, també saben barallar-se com ells. Marquen ells mateixos el ritme del debat.

Tenen entre 23 i 27 anys. Alguns ja tenen barba o porten corbata, sense distinció d'opcions polítiques. Són joves i els hem convocats perquè parlin dels joves, però també tenen coses a dir sobre el que han fet els grans i sobre el món que els han llegat. Són Carles Campuzano, de la Joventut Nacionalista de Catalunya, Ferran Pujades, dels Joves de la Unitat del Poble Valencià, Joan Ignasi Elena, de la Joventut Socialista de Catalunya, Joan Puigcercós, de les Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya, i Josep Vendrell, de Joves amb Iniciativa. No són pas, segurament, un exemple de la majoria de joves d'aquest país, sinó més aviat una excepció. La majoria de joves, diuen, no participen, i els que ho fan, prefereixen entitats no polítiques, però això no els lleva ni un mil·límetre de representativitat ni d'autoritat per a parlar. Ells trepitgen el terreny més relliscós, com a màxims responsables de les seccions juvenils d'alguns dels partits parlamentaris de casa nostra. I, com s'escau en aquest món, tots estudien o bé Dret o bé Ciències Polítiques. La seva vida gira al voltant d'aquest món i, gairebé tots, han trobat fins i tot parella en el partit. Es declaren feliços en la seva tasca i malgrat el paper excepcional que els ha tocat, o millor dit, que han escollit de viure, no se senten estranys:

CAMPUZANO: Fa molts anys que estic ficat en històries d'aquestes, vinculades a la política, i per tant sempre m'he mogut bastant en un ambient polititzat. Per tant, excessivament estrany, no m'hi sento; una mica *outsider* potser sí, però no excessivament.

PUJADES: Jo sí que em sent un poc estrany, tant pel fet de ser jove com pel de ser del partit que sóc. Tot i que sempre m'he mogut en ambients prou polititzats,

la gent no ho acaba d'entendre. Fins entre els amics, que són de l'òrbita nacionalista com jo, que estan en el suquet, em veuen a dos pams de terra.

VENDRELL: Quan estàs amb la teva gent és una cosa normal, però quan surts d'aquest cercle personal i entres en contacte amb altres tipus de joves et trobes en una situació bastant tancada. El que m'emprenya més és la idea, cada vegada més estesa, que si tu estàs en una força política, és que busques alguna cosa, algun benefici personal.

ELENA: Conforme ha anat passant el

temps m'he anat sentint menys estrany, potser perquè m'he anat rodejant d'un entorn de gent que fa el mateix que jo. Però quan vaig començar amb això, que em vaig afiliar a la JSC, als 14 anys, la veritat és que sí, que em sentia molt estrany, perquè la gent que tenia al meu entorn estaven per altres coses, afortunadament per a ells. El que més espanta és que t'hagis de justificar, perquè darrere d'això hi ha una situació bastant dramàtica, que denota que la gent no veu clar això de la política.

PUIGCERCOS: Jo em trobo davant de

dues actituds. L'una, la dels amics de fa molts anys, que m'han anat seguint el rastre i que no s'estranyen. Hi ha una altra actitud, que es comença a donar entre els joves, que potser per sort va de baixa, que és el model que va substituir el jove dels seixanta i setanta, antifranquista, solidari i d'esquerres, pel jove dels vuitanta, el *yuppy* insolidari i triomfador. Aquest individu també feia política, sense tenir passat antifranquista, apuntant-se a partits triomfadors per pujar. Aquest és el que ha fet més mal a la figura del jove polític. Però el més greu és que en aquest país, per desgràcia, es dona el cas que la gent que van fer la transició, i que ara manen, sembla que tinguin el patrimoni de la política i de les coses ben fetes. Ells mateixos, que també van ser joves, ara no accepten una nova generació que puja, que som nosaltres.

EL TEMPS: *¿Us sentiu marginats pels "grans" del vostre propi partit?*

PUIGCERCOS: No en el tracte personal, però hi ha un conflicte d'idees i de mentalitats diferents en un mateix partit. Hi ha una generació que va fer un procés polític, que no és el moment de valorar, i es fa patrimonialista d'aquest procés. I quan la nostra generació discutim o ens atrevim a dir que potser la cosa no anava per aquí, sembla que traguem la bèstia negra, i no és això. Senzillament, hi ha un canvi d'idees.

ELENA: Hi estic d'acord. Hi ha un sentiment, fins i tot entre alguns joves, que la generació que va fer la transició, que va lluitar contra Franco, és la que té el patrimoni de la política. Són els que van treballar perquè avui estiguem tan bé, perquè tinguem democràcia. I això inconscientment es reproduïx en les maneres de fer, en les formes. Veuen els joves d'avui, fins els del seu partit, com aquells que no faran el que nosaltres vam fer. Doncs afortunadament no ho haurem de fer, però si es donés el mateix cas, ho faríem. Ells són la política, i nosaltres som els joves, que som aquí, però que no tenim un projecte clar. Això no treu que no sigui una generació que s'ha de respectar pel que va fer, però tampoc no podem oblidar que també és una generació que va renunciar a moltes coses. S'han abaixat els pantalons en moltes coses i durant molt de temps. Potser nosaltres entrem en política amb els pantalons abaixats, però nosaltres no fem el gest de renúncia, i per tant no crec que sigui dolent, sinó tot al contrari, que la nostra generació dediqui un temps a cri-

ticar una generació que es creu la salvadora de la pàtria, però que en definitiva va fer el que havia de fer.

CAMPUZANO: Sí, però a veure. Jo em sento formant part d'un projecte ampli, en el qual hi ha hagut un moment històric en què una gent ha fet un paper, i la meua actuació, en definitiva, és conseqüència i continuïtat d'aquesta actuació. El que dóna sentit a la nostra actuació és sentir-nos part del mateix projecte, tenint molt clar que hi ha una generació que ha hagut de fer un paper històric, amb totes les seves mancances i els seus èxits, i que la nostra té un altre paper, que s'afirma com a projecte propi, però sobretot que s'afirma en la mesura que té unes arrels.

ELENA: Ens hem de treure el barret per tot el que han fet, d'acord; n'estic molt orgullós, però el teu plantejament no crea sentiment de generació, i crear aquest sentiment és necessari.

VENDRELL: Això de les generacions, no m'ho acabo de creure gaire. Entenc que en aquest país hi va haver un salt generacional quan una gent va fer un pas endavant i va arribar al poder. A nivell de societat hi ha una elit dirigent, entre 35 i 50 anys, que en altres països és més gran, perquè el relleu generacional es produeix amb més naturalitat. Aquí l'elit del país pertany a aquesta generació; per tant, el relleu es produirà molt més tard. Ara, estic d'acord amb en Joan Ignasi que hem de ser crítics amb la generació anterior. Si ells eren crítics, si eren lluitadors, i els joves d'ara no ho som, també hi tenen part de responsabilitat, ells. Som els joves que ells han creat. El que considero més greu no és que hagin canviat d'idees, que hagin renunciat a moltes coses, cosa normal, sinó el fustigament constant a què ens sotmeten amb "les seves belles idees, els seus vells ideals".

PUJADES: El relleu generacional al País Valencià es va donar al començament de la democràcia. La gent que va lluitar contra Franco va ser totalment esborrada del mapa i va pujar una gent molt jove que encara ara toca poder. Amb això no acabe de veure per on eixirà la gent jove del país, perquè els que manen són molt joves encara i els queda molta corda.

PUIGCERCOS: Hi ha tres generacions clares en aquest país. Els que van fer la guerra, que la van perdre, que van viure l'exili i la repressió. Una altra generació, la que va fer la transició, que va néixer a la postguerra. Hi ha una tercera genera-

ció, que neix i creix en la democràcia espanyola. La transició la van fer els que van néixer durant el franquisme, amb uns esquemes mentals concrets i amb uns tabús inamovibles. Aleshores ha passat que ha crescut una tercera generació, que coneix el senyor Franco pels lli-

JORDI MORERA

Joan Ignasi Elena: "La generació que va fer la transició s'ha abaixat els pantalons en moltes coses i durant molt de temps."

bres de text, i que no té tants tabús, però que es troba -i no pas solament dins els partits- amb aquell imperatiu categòric que s'exerceix funcionalment, val a dir, que això no es pot fer perquè no es pot fer. I aquí ve la ruptura.

CAMPUZANO: El que més em preocupa de la generació anterior és la negativització de la política: el fet que el jove assu-

JORDI MORERA

Carles Campuzano: "El fet que el jove assumeixi responsabilitats polítiques no és ben vist."

meixi un cert nivell de responsabilitat política, no és ben vist, i és fàcil que et titllin d'escalador, d'arribista... Trobes incomprensió de la resta de la gent del partit, i quan reclames més presència dels joves, hi ha un cert recel.

VENDRELL: Ens han educat en de-

mocràcia, en Europa..., però obliden els valors negatius que hem begut durant els vuitanta: individualisme, competitivitat, el model de "jove americà", que valora només la cosa immediata. Nosaltres també hem de ser crítics d'aquest model de jove de la nostra generació; l'hem de combatre. La manca de participació dels joves no és deguda només a la transició i a tot això.

EL TEMPS: *¿Toca que els joves siguin conservadors, ara?*

VENDRELL: No m'agrada dir que tots els joves són conservadors. Som menys conservadors que no a la resta d'Europa. Deu ser perquè tenim el franquisme més a prop o per altres causes. Hi ha més objectors, ens vam mobilitzar més contra la guerra del Golf, som nacionalistes, tot i que això últim no vol dir matemàticament progressista.

CAMPUZANO: Avui, la majoria de projectes vitals de la gent jove són projectes relacionats amb el seu projecte professional i amb la seva família. Això no crec que sigui negatiu ni conservador. El que hem de valorar és com connectem, els que fem política, amb els sentiments i les necessitats vitals de la majoria de la gent. Hi ha molta gent jove que es compromet en coses concretes.

VENDRELL: No, no..., el nivell d'associacionisme del jove ha baixat molt...

ELENA: D'acord, el nivell de passotisme és elevat, tot i que no pas més que en la resta de la societat. Però analitzem-ne el perquè. Hi ha un bombardeig constant d'uns valors sobre el jove prototip, el *yuppy*, el del bon cotxe; però també hem de ser conscients que els joves han estat els grans castigats de la dècada dels vuitanta: amb un índex d'atur del 50%, amb dificultats per a accedir a l'habitatge. Això crea passotisme, perquè mentre passava ningú no els va ajudar. En aquest país, qui més qui menys tothom té algú que el defensa, però els joves no.

PUIGCERCOS: Quan dius que som un col·lectiu que ningú no defensa, hi estic d'acord. Hi ha col·lectius que estan organitzats i que fan por, com els jubilats, perquè poden incidir electoralment. Els joves no voten fins als divuit anys. També és cert que hi ha una onada de conservadorisme a tot Europa, però aquí, com s'ha dit, no es dóna tant. A Catalunya hi ha un valor diferent d'altres zones d'Europa; aquí hi ha un nacionalisme que construeix, que no és excloent, que és una reivindicació permanent.

VENDRELL: Que el sentiment nacional

creix, és evident. A Europa creixen fenòmens nacionals de tipus irracional, amb apel·lacions a la terra o a la pàtria, al costat d'altres de tipus racional, de tradició socialista o fins i tot de tradició liberal. Amb això, no dic pas que aquí es doni el primer cas. A diferència d'altres llocs, aquí encara es manté un contingut progressista. El sentiment nacional no és automàticament el garant d'una societat més justa o més participativa.

CAMPUZANO: El problema de fons, més que d'impacte dels valors predominants, és de si els programes polítics connecten amb la gent o no. Per mi és clar que certs plantejaments polítics, en aquest país, no hi han connectat, i altres sí, que han progressat. Les darreres eleccions ho han demostrat: la gent jove ha votat majoritàriament opcions nacionalistes.

VENDRELL: Però la majoria de joves encara forma part del 45% d'abstenció.

EL TEMPS: *¿Els joves són el sector social abstencionista per excel·lència? ¿El nacionalisme ho modifica, això?*

VENDRELL: No es pot parlar d'abstenció en abstracte, o només per sectors d'edat, sinó també per determinades zones. De la mateixa manera que hi ha gent que vota a partir del sentiment nacional, és evident que hi ha gent que no se sent compromesa amb l'autogovern.

PUJADES: El nacionalisme sí que toca de prop la gent jove, va portant els joves a opcions que defensen clarament l'òptica nacionalista al País Valencià, malgrat la caça i captura que vivim contra el vot nacionalista.

ELENA: Els nacionalistes han sabut arrossegar el seu electorat a les urnes i les altres forces polítiques no. L'electorat jove socialista s'ha quedat a casa.

CAMPUZANO: Jo no reivindico que els nacionalistes hàgim mobilitzat el nostre electorat, reivindico que la majoria de gent jove d'aquest país se sent vinculada al món nacionalista.

EL TEMPS: *¿Teniu alguna fórmula màgica, com a dirigents juvenils, per a portar el jovent a les urnes?*

CAMPUZANO: Des de les institucions s'hi ha d'incidir; hem de prestigiar les entitats i els organismes juvenils, donant-los eficàcia i sentit. També cal reforçar les estructures participatives a nivell de joventut. Durant molts anys, per moltes raons, hem suportat un Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, que li ha faltat la capacitat de convertir-se en punt de referència de la joventut.

PUJADES: Si parlem del paper de les

institucions, al País Valencià aquestes tenen bloquejats tots els Consells Locals de joves. Podria ser una eina molt favorable per a moure la gent jove, però és absolutament escandalós el que passa. No sé què passa al Principat.

PUIGCERCOS: Alguna cosa deu passar,

JORDI MOREIRA

Ferran Pujades: "El nacionalisme porta els joves a opcions polítiques que defensen clarament aquesta òptica."

quan fins ara no havíem parlat del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya. Ens hauríem de plantejar què passa amb l'òrgan unitari de representació dels joves, aquell que hauria d'abordar i resoldre els problemes dels joves.

ELENA: Entre altres coses, el responsable que el Consell no tingui el protagonisme que ha de tenir és la institució que

JORDI MOREIRA

Joan Puigcercós: "El Consell Nacional de la Joventut no s'ha fet respectar."

mai no li ha donat joc. Ha estat absolutament escandalosa, la coacció que ha sofert de la Generalitat de Catalunya. Jo em sento tan responsable del que ha passat al CNJC com s'hi pugui sentir la JNC, que està al secretariat des de fa els mateixos anys que la JSC. Rentar-se les mans del

que un ha fet, no ho entenc gaire.

VENDRELL: Que funcioni bé el Consell, depèn de tres coses. U, que existeixi un associacionisme al darrere que li doni l'empenta suficient. Dos, que tingui un equip de treball sòlid. I tres, que tingui capacitat contractual, que pugui gestionar sense coaccions, que sí que n'hi ha hagut. La Generalitat no es pren seriosament el Consell. Si no li donen recursos mai no podrà convertir-se en el referent dels joves.

CAMPUZANO: Puc estar d'acord que la Generalitat ha de donar al Consell un protagonisme que és bo que tingui. Fins aquí, d'acord, però vull trencar el mite de justificar el fracàs històric del Consell Nacional partint de la hipotètica pressió de la Generalitat. Si està allunyat del món associatiu és perquè una sèrie d'entitats anomenades socials, però altament polititzades, l'han convertit en el seu petit feu.

ELENA: Digueu quines són.

CAMPUZANO: No em facis dir quines són perquè tots ho sabem.

EL TEMPS: *Parleu més clar, si us plau.*

CAMPUZANO: Joan Ignasi, que l'última assemblea del Consell escollís com a membre del secretariat per a entitats polítiques els joves del CDS demostra que no es representatiu de res. Hi havia dues candidatures més, molt més representatives: la de les JERC i la de la Unió de Joves.

PUIGCERCOS: Podem parlar de coaccions, però el Consell no s'ha fet respectar. Podem estar d'acord amb la crítica que es va fer a la direcció general de la Joventut abans de les eleccions, però en el moment que es va fer pren un clar color electoralista i li treu força. El que passa és que el Consell ha entrat en una dinàmica cada cop més enquistada. Com que nosaltres en vam criticar el funcionament, ens van castigar no deixant-nos entrar al secretariat. El més greu és que aquí, quan s'ha parlat dels problemes dels joves, fixeu-vos que hem bandejat mentalment, com si no existís, el CNJC. Si no n'hem parlat, és perquè no serveix de res; i si una cosa no serveix, cau.

CAMPUZANO: El problema del Consell és el seu nivell de politització i que han volgut utilitzar com a plataforma política, amb vinculacions clares amb els socialistes i Iniciativa.

VENDRELL: Potser el problema no és la politització, posar el que ha passat és que un parell d'entitats no van sortir gaire ben parades de la darrera assemblea.

Potser el que es confronta són diferents models de consells, o potser hi ha gent que no se'ls acaba de creure, els consells.

PUJADES: Caldria replantejar-ho, això del funcionament dels consells. El nostre té un pressupost de 90 quilos i tampoc no fa res. No sé molt bé cap a on...

ELENA: Un consell hauria de tenir tres funcions: reivindicació dels drets dels joves i seguiment de l'administració; presència de serveis a les entitats, i informar els joves amb campanyes puntuals. Històricament, el CNJC ha fet bé la tercera i ha fallat en les dues primeres. Però no és cert que les entitats estiguin polititzades; en tot cas ho estan quant a la mena de Consell que volen, i no pel partit que voten. Aquesta és la diferència: o un Consell reivindicatiu, o un Consell dòcil a la direcció general de Joventut; i no es pot parlar d'un bloc nacionalista contra l'altre.

CAMPUZANO: La votació sobre la vinculació al Consejo de la Juventud de Espana va marcar clarament el que era el bloc d'entitats nacionalistes i el bloc d'entitats estatalistes.

ELENA: Les JERC coincideixen amb el nostre projecte de Consell.

PUIGCERCOS: ¡Home! Nosaltres som crítics. Primer tema: Consejo de la Juventud. El CNJC havia aconseguit, per la seva dinàmica, un estatus diferent a l'estat espanyol. I ara, volen fer marxa enrere. ¿Per què? Diuen que el CJE té molt de pressupost, bons tècnics... ¿Què falla aquí que hem d'anar a cercar tècnics perquè vinguin a explicar-nos com hem de funcionar? Un *tio* de Madrid no ens ha d'explicar res; ni de Madrid, ni de París, ni de Bangkok, ni d'Hondures; entre altres coses perquè no coneix les associacions d'aquest país. Perdrem l'autonomia que teníem.

ELENA: Jo, que les JERC defensin el que defensen, n'estic absolutament encantat, perquè és el que pensen. Ara bé, que la JNC, que s'ha estat barallant per portar la representació del secretariat del Consell Nacional en les relacions amb Espanya, ara digui el que diu, no ho entenc. Que la JNC demanés que el Consell Nacional defensés l'entrada de la JNC com a membre del CJE i que ara diguin això, no ho entenc.

EL TEMPS: *Última rèplica i canviem de tema.*

CAMPUZANO: La JNC no ha pogut demanar mai l'ingrés al Consejo, perquè per a entrar-hi has d'estar a no sé quantes províncies. Joan Ignasi, això és mentida. Mai

no hem demanat l'entrada, mai. Que quedi clar. Al que ens hem oposat dins el secretariat és que un representant del CNJC tingués una vice-presidència dins el CJE. La JNC sempre ha demanat la condició d'observadors, com els bascos, i quan la JERC va proposar-ho, ens va semblar bé. Hi ha un procés de sucursalització claríssim del CNJC, que pot fer que perdi la seva representació internacional.

EL TEMPS: *Gràcies. Us baralleu com a polítics professionals. ¿La política ha de ser professional?*

PUJADES: Aquesta baralla que acabem de veure és significativa de l'allunyament

JORDI MORERA

Josep Vendrell: "Som una generació amb molts avantatges, però que també corre el risc de topiar amb frustracions importants".

del carrer en què viu la política. No afaforeix gens. La professionalitat és necessària en certs moments, quan desenvolupes una tasca política, però no has de fer de la carrera política el teu mitjà de vida *in perpetuum*.

PUIGCERCOS: A mi, em rebenta bastant que em diguin que sóc un polític professional. Quan em diuen: "Home, tu vius del *cuanto!*", m'alço d'indignació. ¿Professionalització? Caldria limitar el temps de dedicació a la política a vuit anys, perquè, a l'individu que s'acostuma a viure de la política, després li costa molt de reinserir-se en el món laboral.

ELENA: El pitjor de la professionalitat és que crea un allunyament brutal de la realitat. Hi ha polítics que no tenen cap compromís amb la realitat, perquè ni la coneixen. Aquí cal modificar els models organitzatius dels partits; han d'obrir les portes dels locals i deixar-hi entrar el carrer.

EL TEMPS: *¿Podeu definir-vos com a generació?*

ELENA: Ens uneixen alguns trets: som la primera generació de la història que ha viscut tota la seva vida en llibertat; som

una generació amb més formació i, a la vegada, amb més manca d'informació. Això fa que tinguem uns altres punts de mira. Un dels problemes de la generació anterior és que, quan parlen, moltes vegades miren enrere i nosaltres no.

PUIGCERCOS: Jo destacaria que és la primera generació que ha crescut amb uns paràmetres nacionals pseudo-normals. Però també hi ha la part negativa que ens agermana a tots: nosaltres som una generació, que ens han ensenyat un caramel, anomenat consumisme, que veiem però que no podem tocar.

CAMPUZANO: Som també una generació molt desacomplexada, des de la moral personal a la moral col·lectiva. Estem molt poc condicionats pel passat; això et dóna una llibertat de visió brutal. I no hem viscut cap guerra, cosa que ha portat a una generació còmoda: relativitzem molt les coses i sovint no valorem prou el que tenim.

VENDRELL: Alguns matisos. No és tan bo que no tinguem memòria històrica, perquè dóna capacitat per a analitzar críticament la realitat que ens toca de viure. Som una generació amb molts avantatges, però que també corre el risc de topiar amb frustracions importants. El jove ha estat un objecte de consum preferent i al mateix temps gran part dels joves resten marginats d'aquest model de consum. Jo seria una mica més crític amb la meua pròpia generació.

PUJADES: Subscrivint el que s'ha dit, i ampliant Puigcercos, per primera vegada existeix una generació que coneix la seva realitat territorial, el seu espai polític propi. Ja sabem que la nació ultrapassa els límits de les comunitats autònomes, però va coneixent una part de la seva realitat nacional i viu quotidianament amb ella. Amb moltes mancances, però és un nou espai. Per primera volta, comença a retrocedir la por de la nació i de la llengua catalanes.

A partir d'aquí, també tenen meditat el tema de la droga. La sida, la combaten amb informació, i diuen que els *skins* a casa nostra, són un fenomen més propi de la premsa que no pas real. Relativitzen moltes coses, volen desmantellar 'fal·làcies' i no els agraden gaire les "polítiques juvenils", més s'estimen rejuvenir la política. Malgrat que sovint no aconsegueixen de ser escoltats, es consolen afirmant que si ells no hi fossin, les coses encara anirien pitjor per als joves.